

УДК 351

Ф. В. Мальчиков,
слухач магістратури кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування,
Національний університет охорони здоров'я України імені П. А. Шупика

ORCID ID: 0000-0003-1719-1408

О. К. Толстанов,

д. мед. н., професор, профектор з науково-педагогічної роботи, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування, Національний університет охорони здоров'я України імені П. А. Шупика

ORCID ID: 0000-0002-7459-8629

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.15.93

РОЛЬ ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ

F. Malchykov,

Master's student of the Department of Healthcare Management and Public Administration, Shupyk National Healthcare University of Ukraine, Kyiv, Ukraine

O. Tolstanov,

Doctor of Medical Sciences, Professor, Vice-Rector for Education, Professor of the Department of Healthcare Management and Public Administration, Shupyk National Healthcare University of Ukraine, Kyiv, Ukraine

THE ROLE OF CIVIL SOCIETY INSTITUTIONS IN PUBLIC ADMINISTRATION

У статті досліджується роль інститутів громадянського суспільства в публічному адмініструванні для підвищення ефективності взаємодії держави та громадськості як один із важливих системних елементів, для забезпечення ефективного функціонування країни в сучасних умовах. Проаналізовано теоретичну сутність понять громадянське суспільство, інститут громадянського суспільства та публічне адміністрування. Досліджено головні завдання інститутів громадянського суспільства та публічного адміністрування. Досліджено значимість організації інститутів громадянського суспільства в публічному адмініструванні задля асекурації пріоритету інтересів громадян на основі верховенства права. Розглянуто головні ознаки громадянського суспільства. Встановлено, що взаємовідносини між інститутами громадянського суспільства та публічною адміністрацією врегульовуються на основі Конституції України, Законів України, міжнародних актів, підзаконних нормативно-правових актів, договорів, меморандумів, установчими документами інститутів громадянського суспільства. Досліджено, що роль інститутів громадянського суспільства визначається функціями громадянського суспільства. Важливою проблемою є неефективна взаємодія інститутів громадянського суспільства та органів публічної влади на місцевому рівні, оскільки на сьогодні майже відсутні механізми їх взаємодії, це викликає такі порушення, як зловживання службовим положенням та виникненню корупційних дій. Тобто необхідно структурувати механізми взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства на місцевому рівні, створити умови для партнерських відносин між ними, що в загальному утворить сприятливі умови для ефективних та плідних взаємовідносин між органами публічної влади та громадянським суспільством, що загалом підвищить рівень розвитку публічного управління на місцевому рівні та поступово на загальнодержавно-му рівні. Проаналізовано роль інститутів громадянського суспільства в діяльності публічної адміністрації в наступних сферах компетенції публічної адміністрації, як-от: охорона здоров'я, фінанси, міжнародна діяльність, безпека, юстиція, економіка, екологія, соціальна сфера, освіта. Аналізуються правовий аспекти позначеної проблематики та визначаються шляхи поліпшення чинного законодавства у сфері організації ефективних взаємовідносин між інститутами громадянського суспільства та публічною адміністрацією. Розглянуто проблеми та окремі нові виклики стосовно організації ефективних взаємовідносин між інститутами громадянського суспільства та публічною адміністрацією. Розкрито ряд вигод від врегулювання та покращення

взаємовідносин між інститутами громадянського суспільства та публічною адміністрацією для забезпечення підвищення ефективності діяльності органів публічної влади України.

The article examines the role of civil society institutions in public administration to increase the effectiveness of interaction between the state and the public as one of the important systemic elements to ensure the effective functioning of the country in modern conditions. The theoretical essence of the concepts civil society, civil society institute and public administration is analyzed. The main tasks of civil society institutions and public administration are studied. The significance of the organization of civil society institutions in public administration for the purpose of securing the priority of citizens' interests on the basis of the rule of law is studied. The main features of civil society are considered. It is established that the relationship between civil society institutions and public administration is regulated on the basis of the Constitution of Ukraine, laws of Ukraine, international acts, bylaws, treaties, memoranda, constituent documents of civil society institutions. It is investigated that the role of civil society institutions is determined by the functions of civil society. An important problem is the ineffective interaction of civil society institutions and public authorities at the local level, as today there are almost no mechanisms for their interaction, which causes such violations as abuse of office and corruption. That is, it is necessary to structure the mechanisms of interaction of public authorities with civil society institutions at the local level, to create conditions for partnerships between them, which in general will create favorable conditions for effective and fruitful relations between public authorities and civil society. management at the local level and gradually at the national level. The role of civil society institutions in the activities of public administration in the following areas of public administration competence, such as health care, finance, international activities, security, justice, economics, ecology, social sphere, education, is analyzed. The legal aspects of this issue are analyzed and ways to improve the current legislation in the field of effective relations between civil society institutions and public administration are identified. Problems and some new challenges in the organization of effective relations between civil society institutions and public administration are considered. A number of benefits from the settlement and improvement of the relationship between civil society institutions and public administration to ensure the efficiency of public authorities of Ukraine are revealed.

Ключові слова: громадянське суспільство, інститути громадянського суспільства, публічне адміністрування, публічні адміністрації, державне управління.

Key words: civil society, civil society institutions, public administration, public administrations, public administration.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Серед актуальних завдань у побудові держави, що стоять на сьогодні перед країною і суспільством, пріоритетним напрямом є розвиток інститутів громадянського суспільства. Розбудова громадянського суспільства в Україні дозволяє забезпечити права і свободу людини й громадянина, створити умови для затвердження демократії, тому що чим більше воно розвинуто, тим легше громадянам захищати свої інтереси. Отже, громадянське суспільство є механізмом забезпечення нормальних і гідних умов життя громадян, гарантом демократії.

Аналізуючи світовий досвід, який демонструє, що найбільш ефективною є наступна система, в якій гармонійно та вдало реалізуються інструменти державного регулювання шляхом залучення інститутів громадянського суспільства в публічному адмініструванні. Перспективи успішного розв'язання більшості проблем та викликів пов'язані зі здатністю влади до налагодження співпраці з громадськістю. Визначення участі громадськості у процесах прийняття рішень державної влади у різних сферах діяльності являється важливим актуальним чинником, особливо в умовах зростаючої ролі та ініціатив пред-

ставників громадянського суспільства. При цьому завданням органів влади являється сформулювати і запропонувати ясне бачення цілей, стратегій і завдань реформування відповідних галузей, отримати підтримку зацікавлених груп та побудувати згоду між цими зацікавленими громадськими організаціями, тому актуальним являється розгляд ролі інститутів громадянського суспільства в публічному адмініструванні.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Тематику ролі інститутів громадянського суспільства в публічному адмініструванні досліджує значна кількість науковців. Зокрема, наукові праці А.І. Неділько, Б.В. Чернявська, В.І. Московець, В.К. Ботнев, В.М. Бевзенко, Г.П. Зинченко, И.Б. Точиев, Л.Т. Шинелева, Н.І. Обушна, Р.С. Мельник, О.Н. Євтушенко, С.В. Ботнев присвячені аналізу деяких аспектів та ролі інститутів громадянського суспільства в публічному адмініструванні за сучасних умов у рамках глобалізаційних процесів, які вплинули на генезис та становлення діяльності державних органів влади у прийнятті важливих державних питань.

Рис. 1. Головні ознаки громадянського суспільства

Джерело: сформовано на основі джерела: [6, с. 142].

МЕТА І ЗАВДАННЯ СТАТТІ

Метою роботи є дослідження ролі інститутів громадянського суспільства в публічному адмініструванні в умовах функціонування державних органів влади задля формування ефективної державної діяльності. Для досягнення мети визначено такі завдання:

- 1) визначити сутність та описати головні завдання інститутів громадянського суспільства та публічного адміністрування;
- 2) описати особливості взаємодії інститутів громадянського суспільства та публічного адміністрування;
- 3) проаналізувати роль інститутів громадянського суспільства та публічного адміністрування для підвищення ефективності державної діяльності.

Під час проведення дослідження було використано загальнонаукові й спеціальні методи дослідження, зокрема, аналіз і синтез, порівняння, узагальнення, системно-структурний аналіз.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Нині суспільство перебуває на такому етапі розвитку, що часто стикається з соціально-політичними та економічними викликами, що обумовлено і наростаючим процесом глобалізації, і постійно мінливою зовнішньополітичною обстановкою, і трансформацією моделі державного управління. Адекватна відповідь на ці виклики можлива лише в тому випадку, якщо існує зворотний зв'язок між органами публічної влади та інститутами громадянського суспільства. Такий зв'язок не може бути встановлений без впровадження механізму інформаційної відкритості в діяльність органів виконавчої влади. Тому досить гостро стоїть питання про те, як буде трансформуватися усталена у вітчизняній свідомості традиція владного домінування і обмеження впливу громадськості стосовно прийняття управлінських рішень для потрібної сучасним реаліям філософію рівноправності влади і суспільства [1, с. 8].

Розбудова громадянського суспільства відбувається разом з розвитком інститутів публічної влади, які в системі відносин "держава — громадянське суспільство" є ланкою, що об'єднує державу і громадянське суспільство. Для дослідження ролі громадянського суспільства та інститутів публічної влади, треба визначитися із самим поняттям "громадянське суспільство", яке сьогодні широко використовується іноді в суперечливих значеннях [2, с. 56].

У вітчизняній та міжнародній науковій думці існує чимало трактувань громадянського суспільства. Серед них, найбільш влучними, на нашу думку, є:

— система, що має свої механізми розвитку та управління, тобто:

- 1) громадяни, які вступають у різні відносини, реалізують свої потреби та забезпечують цілеспрямований розвиток суспільства без втручання державних структур;
- 2) громадянська ініціатива, громадянський обов'язок дають можливість для розвитку всіх структур громадянського суспільства [3, с. 39];

— простір, у якому люди на добровільній основі прагнуть забезпечення дотримання правил. Таким чином, громадянське суспільство пропонує реформування наявних норм на основі взаємодії з публічною адміністрацією [4, с. 6];

— сфера діяльності різних суспільних інститутів, у якому держава — лише інститут, основне завдання якого полягає в охороні громадянського суспільства, прав і законних інтересів особистості [2, с. 57];

— своєрідний симбіоз громадських комунікацій і зв'язків, соціальних інститутів і цінностей, де індивід і громадські організації, асоціації, об'єднання, руху і цивільні інститути стають основними суб'єктами взаємодії;

— статус певної нормативної концепції, на якій частково заснована реалізація різних форм громадянської активності соціальних суб'єктів;

— різноманітна сукупність взаємних відносин індивідів, які діють в умовах вільного ринкового суспільства і правової держави [5, с. 30].

Для громадянського суспільства характерні горизонтальні зв'язки і схеми організації, оскільки відносини між суб'єктами ґрунтуються не на ієрархічному підпорядкуванні, а на вільній конкуренції або ж, навпаки, солідарності, що дозволяє громадянам і цивільним об'єднанням взаємодіяти між собою, не вдаючись до авторитарних методів. Стрижнем громадянського суспільства являється вільна і незалежна особистість, здатна брати участь у вирішенні актуальних суспільних проблем. При цьому завдання держави створити умови для реалізації потреб як суспільства в цілому, так і особистості зокрема.

Соціальними компонентами громадянського суспільства є передусім сім'я як соціальний інститут, в якому формуються первинні відносини між індивідами; громадські організації, громадські ініціативи, соціальні рухи, які виражають інтереси окремих груп населення; політичні партії та організації; органи громадського самоврядування, створювані населенням по територіальній і виробничій ознаці. Останні цікавлять нас у більшою мірою, оскільки є тією базою, на основі якої формується сам інститут публічного адміністрування, що представляє собою своєрідного "посередника" між громадянським суспільством і державою [5, с. 30—31].

Аналізуючи наведені вище визначення, пропонуємо виділити такі ознаки громадянського суспільства (див. рис. 1).

На основі таких ознак пропонуємо наступне визначення громадянського суспільства як організованої самоврядної участі громадян у житті суспільства з метою

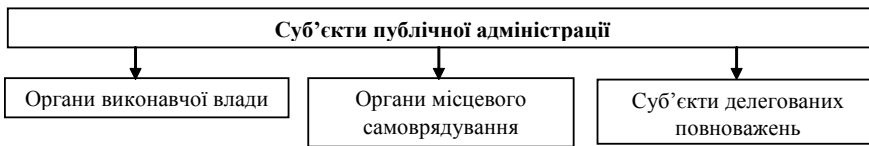

Рис. 2. Суб'єкти публічної адміністрації

Джерело: сформовано на основі джерела: [10, с. 42].

забезпечення його потреб, взаємодії з державою та сприяння її розвитку. У теорії права визначається, що інститут являється частиною певної системи. Перекладаючи це поняття на категорію громадянського суспільства, яка є комплексним і цілісним явищем, можна дійти висновку, що інститут громадянського суспільства — це її частина. Таким чином, ознаки, які характеризують громадянське суспільство, можуть бути застосовані до інституту громадянського суспільства [6, с. 142].

Відповідно до нормативно-правової бази України, переходячи до характеристики інститутів громадянського суспільства, варто наголосити, що їх перелік є фактично невичерпним. Так, постановою Кабінету Міністрів України "Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги" № 153 від 15 лютого 2002 року [7] передбачено, що інститути громадянського суспільства — громадські об'єднання, релігійні, благодійні організації, творчі спілки, професійні спілки та їх об'єднання, організації роботодавців та їх об'єднання, недержавні засоби масової інформації, легалізовані відповідно до законодавства України [8].

Перехід від радянської системи державного управління до сучасної системи публічного управління, зумовило переміщення на перший план інтересів громадян, суспільства, а не організаційної структури як було раніше [9, с. 36]. Для належного розкриття взаємодії інституту громадянського суспільства та публічної адміністрації, необхідно більш детально розкрити значення останньої [6, с. 142].

Науковці при розгляді публічного управління наголошують на тому, що публічне управління не являється певним нейтральним, технічним процесом, а є діяльністю, яка тісно пов'язана з політикою, законом і громадянським суспільством [9, с. 36]. Зазвичай під цим поняттям мають на увазі здійснення державної політики значною мірою органами виконавчої влади. Однак не тільки органи виконавчої влади належать до суб'єктів останньої. Ми погоджуємося з думкою Р.С. Мельника, який визначає, що публічна адміністрація являється узагальнюючим терміном, що об'єднує у собі суб'єктів, головним завданням яких є виконання Конституції та законів України (див. рис. 2) [10, с. 42].

Громадянське суспільство в Україні займає проміжну роль між суспільством та державою відповідно до цього визначається його роль у суспільстві та державі. Така роль інститутів громадянського суспільства визначається функціями громадянського суспільства: інтегральною, інструментальною, дистрибутивною, регулятивною, управлінською, комунікативною, нормативною, ціннісною, контролюючою, функціями протистояння і критичного відображення [9, с. 37].

Відповідно до сутності публічного адміністрування стає важливим питанням взаємодія публічних органів

влади з громадянським суспільством, за рахунок їх якісної взаємодії буде покращено механізми реалізації публічного управління. Передусім позитивні зміни викликані такою взаємодією будуть на місцевому рівні, бо громадянське суспільство найбільше взаємодіє з публіч-

ними органами влади саме на місцевому рівні та має найбільше важелів впливу на них. Оскільки публічне адміністрування розглядається як управління, що здійснюється на основі волевиявлення громади та реалізується суб'єктами, визначеними громадою, для задоволення потреб і досягнення цілей громади як об'єкту управління, то навіть з визначення стає очевидним, що громадянське суспільство в публічному адмініструванні відіграє важливу роль, без його участі публічне адміністрування не може існувати повноцінно [11, с. 54].

У громадянському суспільстві через поєднання державного адміністрування і самоврядування "сила влади стає менш непереборною й не настільки небезпечною" для людини. Важливими компонентами громадянського суспільства стають демократія й місцеве самоврядування, яке є окремою формою публічної влади поряд з державною владою. Тобто місцеве самоврядування — це інститут політичної системи громадянського суспільства, значимість і специфіка якого визначаються, по-перше, його місцем і роллю в політичній системі суспільства як максимально наближеного до громадян і відповідального перед ними рівня публічної влади, по-друге, визнанням полікорпоративності публічних інтересів, по-третє, дуалістичною суспільно-державною природою, що зв'язує державу й громадянське суспільство в єдиний соціально-політичний організм.

Інститут місцевого самоврядування, який виражає інтереси територіальних громад у громадянському суспільстві, відіграє величезну роль у забезпеченні автономії суспільства від держави, але, з іншого боку, він поєднує суспільство з державою, забезпечуючи вирішення соціально-політичних функцій на місцевому рівні, тому що держава і її інститути не в змозі досить повно охопити приватні інтереси, які досить динамічні й різноманітні [2, с. 57].

Важливою проблемою є неефективна взаємодія інститутів громадянського суспільства та органів публічної влади на місцевому рівні, бо на сьогодні майже відсутні механізми їх взаємодії, це викликає такі порушення, як зловживання службовим положенням та виникненню корупційних дій. Тобто необхідно структурувати механізми взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства на місцевому рівні, створити умови для партнерських відносин між ними, що в загальному утворить сприятливі умови для ефективних та плідних взаємовідносин між органами публічної влади та громадянським суспільством, що в цілому підвищить рівень розвитку публічного управління на місцевому рівні та поступово на загальнодержавному рівні. Взаємодія інститутів громадянського суспільства та органів публічної влади на місцевому рівні підвищує рівень децентралізації влади. Вдосконалення механізмів їх взаємодії крім наведених вище позитивних процесів дає можливість вдосконалити систему

Таблиця 1. Роль інститутів громадянського суспільства в публічному адмініструванні

Сфера діяльності	Роль інститутів громадянського суспільства в публічному адмініструванні	Приклад інститутів громадянського суспільства	Приклад діяльності інститутів громадянського суспільства
Охорона здоров'я	В контексті пандемії Covid-19 роль інститутів набуває надзвичайно широких масштабів. В умовах потреби ефективного і швидкого реагування інститути забезпечують лікарів і пацієнтів необхідним захистом, медикаментами, обладнанням, сприяють безпеці найбільш вразливих верств населення	Міжнародна організація Фонд Соціальної справедливості – організація, гуманітарні місії якої спрямовані на захист життя населення та медичних працівників	Створила громадську онлайн-платформу RAZOM.ua, аби всі небайдужі змогли допомогти українським лікарням у боротьбі з COVID-19, де головна мета проєкту – об'єднати всіх людей, які займаються допомогою
Економіка та фінанси	Належний контроль за рухом коштів, податковою і митною політикою є основою для ефективного здійснення бюджетних програм	Інститути громадянського суспільства «Сторож» та міжнародний фонд «Відродження» – організації, гуманітарні місії яких спрямовані на контролі за фінансами	Організація «Сторож» здійснює контроль за діяльністю уряду та притягнення його до відповідальності. Міжнародний фонд «Відродження», який у своїй стратегії на 2019–2022 роки вказує на такий спосіб взаємодії з державою, як сприяння зниженню рівня корупції шляхом забезпечення постійного громадського контролю за дотриманням урядом антикорупційних норм; формування несприйняття корупції в суспільстві; стимулювання механізмів підзвітності через зобов'язання України в рамках Ініціативи з прозорості видобувних галузей
Міжнародна діяльність	Вони вирішують конкретні питання та лобіюють інтереси порядку денного міжнародної спільноти, не маючи на меті національних інтересів, є потенційними захисниками постраждалих груп у всьому світі	Організація «Альянс будівництва миру» – організація, гуманітарні місії якої спрямовані на вирішення конфліктів, запобігання насильству, сприяння миру. Дана організація складається із 110 міжнародних організацій, що працюють у 153 країнах світу	Метою діяльності є вирішення конфліктів, запобігання насильству, сприяння миру, де будується коаліція для формування поля розвитку миру на міжнародній арені, розглядаються питання, занадто комплексні й глобальні для однієї держави чи організації
Безпека	Сприяють вирішенню конфліктів і подоланню їх наслідків.	Міжнародний комітет Червоного Хреста – незалежна, політично нейтральна організація, гуманітарні місії якої спрямовані на захист життя й гідності жертв воєнних конфліктів та інших проявів насилля	Направлення в зону воєнного конфлікту на Донбасі 200 тонн гуманітарної допомоги
Юстиція	Сприяють захисту прав і свобод людини	Інститути громадянського суспільства Amnesty International та Громадська Рада – організації, гуманітарні місії яких спрямовані на захист прав і свобод людини	Основні методи діяльності Amnesty International є розслідування порушень і зловживань, вимагання від урядів та корпорацій виконання своїх зобов'язань, розвиток правової освіти. Громадська Рада виступає консультативно-дорадчим органом, утвореним для участі громадськості в формуванні правової політики
Екологія	Спрямована на лобювання екологічних питань	Громадянська рада корінних народів Гондурасу та «Village Water Zambia» – громадські організації, гуманітарні місії яких спрямовані на захисті природи та вирішенні екологічних питань	Громадянська рада корінних народів Гондурасу провадить кампанії з питань лісозаготівлі та будівництва гребель, що будуть впливати на життя корінних народів. «Village Water Zambia» забезпечує постачання води і наведення порядку в сільській місцевості
Соціальна сфера	Сприяє реалізації соціальної політики	Всеукраїнської благодійної організації «Асоціація благодійників України» – організація, гуманітарні місії якої спрямовані на сприяння підвищенню рівня співпраці між державними органами влади, з одного боку, та громадськості, з іншого боку, через освітню та організаційну благодійну підтримку подій, які мають важливе значення в сфері благодійності. Максиміліан Кольбе Верк – німецька організація, основною метою якої є взаєморозуміння і примирення народу Німеччини та жителів країн Східної Європи – в'язнів концтаборів і жертв репресій періоду Другої світової війни	Максиміліан Кольбе Верк виділяє матеріальну допомогу, забезпечує лікування, збирає історичні відомості і спогади очевидців
Освіта	Сприяють реалізації освітньої політики, адвокують підвищення рівня грамотності населення, проводять контроль за здійсненням освітнього процесу та моніторингу його якості	«Центр неформальної освіти» – організація, основною метою якої є просування неформальної освіти, спрямована на подачу адаптованого під потреби учнів навчального матеріалу, не обтяженого формальностями шкільної програми	«Центр неформальної освіти», що активно сприяє розвитку та популяризації неформальної освіти, а також просуває міжнародні діалоги серед молоді, популяризує волонтерство як форму активного громадянства

Джерело: сформовано на основі джерел: [13–20].

місцевого самоврядування, розвивати громадянське суспільство, підвищувати рівень місцевої демократії, активізувати діяльність представників місцевих громад [9, с. 37].

Взаємовідносини між інститутами громадянського суспільства та публічною адміністрацією повинні бути врегульовані, де цне регулювання в Україні здійснюється на основі Конституції України, Законів України, міжнародних актів, підзаконних нормативно-правових актів, договорів, меморандумів, установчими документами інститутів громадянського суспільства. Основним нормативно-правовим актом, який декларує побудову відносин між інститутами громадянського суспільства та суб'єктами публічної адміністрації в Україні, є Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016—2020 роки, затверджена Указом Президента від 26 лютого 2016 року № 68/2016 [12]. Загалом, цей акт носить у цілому описовий характер, вказуючи на ті сфери, в яких повинна відбуватися співпраця, та наділяючи повноваженнями Координаційну раду сприяння розвитку громадянського суспільства і Кабінет Міністрів України.

Проте Координаційна рада сприяння розвитку громадянського суспільства станом на 2019—2020 роки не провела жодного засідання. Відповідно до Указу Президента Кабінет Міністрів України зобов'язаний до 10 січня кожного року дії стратегії затверджувати плани заходів з реалізації Стратегії, однак станом на травень 2020 року такий план відсутній. Отже, в 2020 році не здійснюються заходи на виконання Указу Президента. Таким чином, фактично зупинено участь держави у сприянні громадянському суспільству.

На підставі аналізу нормативно-правових актів можна виділити основні сфери компетенції публічної адміністрації, властиві більшості держав: охорона здоров'я, фінанси, міжнародна діяльність, безпека, юстиція, економіка, екологія, соціальна сфера, освіта. Тож для детального розуміння ролі інститутів громадянського суспільства в діяльності публічної адміністрації пропонуємо розглянути приклади їх участі в кожній із вище зазначених сфер (див. табл. 1) [6, с. 143].

Отже, на основі проведеного аналізу, можемо сказати, що публічне адміністрування не може існувати без громадянського суспільства. Оскільки саме інститути громадянського суспільства мають значний вплив на органи публічної влади, а його значимість є важливою складовою, яка відрізняє публічне адміністрування від державного управління.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Таким чином, у результаті проведеного дослідження визначено, що у сучасних умовах роль інститутів громадянського суспільства в публічному адмініструванні є надто високою. Формування ефективного публічного адміністрування сьогодні є неможливим без активного розвитку інститутів громадянського суспільства. Важливе завдання української держави на сучасному етапі розвитку, відповідно, вбачається в тому, щоб створити необхідні правові й організаційні умови, сприятливу політичну атмосферу для розвитку громадських ініціатив та об'єднань.

Інститути громадянського суспільства зміцнюють публічну владу, роблячи її більш наближеною до громадян. Водночас розвиток інститутів публічної влади являється необхідною умовою формування і розвитку громадянського суспільства в Україні, у якому громадяни мають більше можливостей захищати свої інтереси в різних сферах громадського життя. Таким чином, ефективність реалізації заходів відображає зусилля публічних адміністрацій та залучення інститутів громадянського суспільства у сферах громадського життя під час внесення поправок до нормативно-правових актів у частині реформування відповідних сфер.

Подальших розвідок потребує досвід розвитку громадянського суспільства в європейських країнах, урахування якого може стати базою для розбудови громадянського суспільства в Україні. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці новітніх підходів стосовно вдосконалення форм і методів управління сферами громадського життя, з комплексною перебудовою фінансування сфер та реструктуризації відповідної допомоги населенню. Організаційно-правові механізми розвитку громадянського суспільства в Україні стануть предметом подальших наукових досліджень.

Література:

1. Ботнев В.К., Ботнев С.В. Роль институтів громадянського общества в осуществлении контроля за деятельностью государственных органов. Пробелы в российском законодательстве. 2018. № 1. С. 8—12.
2. Євтушенко О.Н. Громадянське суспільство та інститути публічної влади в політичній системі України. Наукові праці. 2011. Вип. 143. Т. 155. С. 56—61.
3. Московец В.І. Громадськість як інститут громадянського суспільства. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2011. № 2 (53). С. 37—43.
4. Dr. Jan Aart Scholte. Civil Society and Democracy in Global Governance, Department of Politics and International Studies, University of Warwick CSGR Working Paper No. 65/01. С. 6. URL: <https://warwick.ac.uk/fac/soc/pais/research/researchcentres/csgr/papers/workingpapers/2001/wp6501.pdf> (дата звернення 10.11.2020).
5. Зинченко Г.П., Точиев И.Б. Муниципальное управление как институт гражданского общества. Государственное и муниципальное управление: ученые записки СКАГС. 2012. № 4. С. 29—35.
6. Чернявська Б.В. Роль інститутів громадянського суспільства в діяльності публічної адміністрації: український та міжнародний аспект. Прикарпатський юридичний вісник 2020. Вип. 1 (30). С. 141—147.
7. Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги: постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 р. № 153. // Відомості Верховної Ради України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_38262 (дата звернення 10.11.2020).
8. The World Bank — Civil society. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/japan/brief/civil-society> (дата звернення 10.11.2020).
9. Неділько А.І. Значення громадянського суспільства у розвитку публічного управління на місцевому рівні

в Україні. Право та державне управління: зб. наук. пр. Запоріжжя: КПУ, 2017. №4 (29). Т. 2. С. 34—39.

10. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: навч. посіб. / за заг. ред. Р. Мельника. Київ: Ваіте, 2014. 376 с.

11. Обушна Н.І. Публічне управління як нова модель організації державного управління в Україні: теоретичний аспект. Ефективність державного управління. 2015. Вип. 44 (1). С. 53—63.

12. Національна стратегія сприяння розвитку інститутам громадянського суспільства в Україні на 2016—2020 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2016#n20> (дата звернення 10.11.2020).

13. The Official site of International Committee of the Red Cross. URL: <https://www.icrc.org/en/mandate-andmission> (дата звернення 10.11.2020).

14. Фонд Соціальної справедливості. URL: <https://iosj.org.ua/#rec136216131> (дата звернення 10.11.2020).

15. What is Civil Society, its role and value in 2018? Rachel Cooper University of Birmingham 15 October 2018. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5c6c2e74e5274a72bc45240e/488_What_is_Civil_Society.pdf (дата звернення 10.11.2020).

16. Міжнародний фонд "Відродження" — Стратегія фонду на 2019—2022 роки. URL: <https://www.irf.ua/strategiya-fond-2019-2020/> (дата звернення 10.11.2020).

17. The Official site of Amnesty International. URL: <https://www.amnesty.org.ua/hto-my/> (дата звернення 10.11.2020).

18. Статут Всеукраїнської благодійної організації "Асоціація благодійників України". URL: <https://vboabu.org.ua/img/forall/ststut%20asociacia%202018.rtf.pdf> (дата звернення 10.11.2020).

19. Шинелева Л.Т. Общественные неправительственные организации и власть. Москва: Издательско-торговая корпорация "Дашков и Ко", 2002. 220 с.

20. The Official site of Maximilian-Kolbe-Werk. Unsere Arbeit. URL: <https://www.maximilian-kolbe-werk.de/unsere-arbeit/> (дата звернення 10.11.2020).

References:

1. Botnev, V.K. and Botnev, S.V. (2018), "The role of civil society institutions in exercising control over the activities of state bodies", *Prohalyny v ukrainskomu zakonodavstvi*, vol. 1, pp. 8—12.

2. Yevtushenko, O.N. (2011), "Civil society and institutions of public power in the political system of Ukraine", *Naukovi pratsi*, vol. 143, no. 155, pp. 56—61.

3. Moskovets, V.I. (2011), "The public as an institution of civil society", *Visnyk Kharkivskoho natsionalnogo universytetu vnutrishnikh sprav*, vol. 2 (53), pp. 37—43.

4. Dr. Scholte, J. A. (2001), "Civil Society and Democracy in Global Governance, Department of Politics and International Studies", University of Warwick CSGR Working Paper, [Online], vol. 65/01, pp. 6, available at: <https://warwick.ac.uk/fac/soc/pais/research/researchcentres/cgr/papers/workingpapers/2001/wp6501.pdf> (Accessed 10 November 2020).

5. Zinchenko, G.P. and Tochiv, I.B. (2012), "Municipal administration as an institution of civil society", *Derzhavne*

i munitsypalne upravlinnia: vcheni zapysky SKANS, vol. 4, pp. 29—35.

6. Chernyavska, B.V. (2020), "The role of civil society institutions in the activities of public administration: Ukrainian and international aspect", *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk*, vol. 1 (30), pp. 141—147.

7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2002), Resolution "On the establishment of a unified system for attracting, using and monitoring international technical assistance", available at: https://minjust.gov.ua/m/str_38262 (Accessed 10 November 2020).

8. The World Bank (2020), "Civil society", available at: <https://www.worldbank.org/en/country/japan/brief/civil-society> (Accessed 10 November 2020).

9. Nedilko, A.I. (2017), "The importance of civil society in the development of public administration at the local level in Ukraine", *Pravo ta derzhavne upravlinnia: Zbirnyk naukovykh prats. Zaporozhye Ave: CPU*, vol. 4 (29), no. 2, pp. 34—39.

10. Melnyk, R.S. and Bevzenko, V.M. (2014), *Zahalne administratyvne pravo*, [General administrative law], Vaite, Kyiv, Ukraine.

11. Obushna, N.I. (2015), "Public administration as a new model of public administration in Ukraine: a theoretical aspect", *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, vol. 44 (1), pp. 53—63.

12. President of Ukraine Decree (2016), "The National strategy to promote the development of civil society institutions in Ukraine for 2016-2020", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2016#n20> (Accessed 10 November 2020).

13. The Official site of International Committee of the Red Cross (2020), available at: <https://www.icrc.org/en/mandate-andmission> (Accessed 10 November 2020).

14. The Official site of the Social Justice Fund (2020), available at: <https://iosj.org.ua/#rec136216131> (Accessed 10 November 2020).

15. Cooper, R. (2018), "What is Civil Society, its role and value in 2018?", University of Birmingham, available at: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5c6c2e74e5274a72bc45240e/488_What_is_Civil_Society.pdf (Accessed 10 November 2020).

16. The Official site International Renaissance Foundation (2019), The Fund Strategy for 2019—2022, available at: <https://www.irf.ua/strategiya-fond-2019-2020/> (Accessed 10 November 2020).

17. The Official site of Amnesty International (2020), available at: <https://www.amnesty.org.ua/hto-my/> (Accessed 10 November 2020).

18. Association of Philanthropists of Ukraine (2020), "The Charter of the All-Ukrainian Charitable Organization "Association of Philanthropists of Ukraine", available at: <https://vboabu.org.ua/img/forall/ststut%20asociacia%202018.rtf.pdf> (Accessed 10 November 2020).

19. Shineleva, L.T. (2002), *Hromadski neuriadovi orhanizatsii i vlada*, [Public non-governmental organizations and government], Dashkov & Co. Publishing and Trading Corporation, Moscow, Russian Federation.

20. The Official site of Maximilian-Kolbe-Werk (2020), "Unsere Arbeit", available at: <https://www.maximilian-kolbe-werk.de/unsere-arbeit/> (Accessed 10 November 2020).

Стаття надійшла до редакції 20.07.2021 р.